

אמר ליה רבא לאביי: לדידך, דאמרת פי תקרה יורד וסותם, האם תאמר זאת אפילו בסוכה העשויה באמצע החצר, שאין מחיצות החצר נעשים דפנות לסוכה, וכשהיתה הסוכה מסוככת בנסרים עבים (344) שאינם רחבים ארבעה טפחים וכשרים לסיכוך, והפחית (345) דופן אמצעי של הסוכה, ולא נותרו לה אלא שתי דפנות משני צידיה, האם נכשיר סוכה זו משום "פי תקרה יורד וסותם", וכאלו יורד עובי הנסרים שבסוף הסוכה ומשלים את הדופן החסירה!?

אמר ליה אביי לרבא: מודינא לך, מודה אני לדבריך בהחיא סוכה שהפחית דופן אמצעי שלה, שאין אומרים בה "פי תקרה יורד

וסותם", דכיון שנתרו רק שתי מחיצות זו כנגד זו, הוה ליה סוכה זו כמבוי המפולש העשוי להילוך הרבים, שבקיעת הרבים דרכו מבטלת את המחיצה. ומשום כך אף כאן גזרו חכמים שלא לסמוך על "פי תקרה יורד וסותם", הואיל ודומה סוכה זו למבוי המפולש. (346) ואין אומרים "פי תקרה יורד וסותם" אלא בסוכה העשויה בחצר, הואיל ומוקפת היא בכתלי הבית

ודנה הגמרא: לימא, האם יש לנו לומר, כי אביי ורבא, בפלוגתא דרב ושמואל קמיפלגי?

דאתמר: אכסדרה שאין לה דפנות כלל, לא לפניה ולא לאחריה, אלא יש לה רק תקרה,

344. כתבו התוספות: מה שנקט "הפחית" לאו דוקא, והוא הדין אם מתחילה לא היו לסוכה אלא שתי דפנות בלבד, ושמה כשנעשית כן מתחילה גם שייך לנקוט לשון "הפחית". ועיין מה שכתב הגר"א בביאורו לשולחן ערוך סימן תרל"ה, הובאו דבריו בילקוט מפרשים.

346. וכתבו התוספות על זה: "סברא משונה היא". ותמה הפני יהושע, דלכאורה סברא מעלייתא היא, דכיון שעשויה החצר להילוך הרבים, מבטלת בקיעת הרבים את המחיצה, כמו שמצינו לענין רשיות שבת? ! [ועיין לעיל דף ז א, שהובאה סברא זו לגבי סוכה העשויה כמבוי, שעושה לה פס ארבעה טפחים ולא די ברוחב טפח].

ופירש, שקושייתם היא מדברי הגמרא בהמשך, שמדמה מחלוקת אביי ורבא למחלוקת רב ושמואל לענין סוכה העשויה בבקעה, והרי בבקעה אין לסוכה מחיצות כלל, ואפילו הכי

344. כן הוא לשון רש"י. ומבאר הפני יהושע, שרש"י הוכרח לפרש כך, משום דלא אמרינן פי תקרה יורד וסותם אלא כשיש בפי התקרה רוחב טפח, אבל אם היתה הסוכה מסוככת בקנים דקים שאינם רחבים טפח, לכולי עלמא לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם. והוסיף רש"י, דאירי שאין הנסרים רחבים ארבעה טפחים, שאם כן יפסלו משום גזירת תקרה, כמבואר לעיל יד א. וראה שם שצ"ן לדברי התוספות בערובין דף פו א ד"ה קורה שחלקו על רש"י בזה, ונקטו שאין אומרים פי תקרה אלא בנסרים רחבים ארבעה טפחים. ולשיטתם אין לפרש כאן כפירוש רש"י, שהרי אין מסככין בנסרים רחבים ארבעה טפחים משום גזירת נסרים, ואפילו הפכן על צידיהן הרי הם פסולים לסיכוך, כמבואר לעיל יד ב דנעשו כשיפודין של מתכת.

ולשיטתם פירשו סוגייתנו, שאין ה"פי תקרה" כאן נעשה על ידי סכך הסוכה, אלא על ידי תקרת האכסדרה המקורה בנסרים רחבים ארבעה טפחים.